

Adres do korespondencji:
Rafał Baran, OSK Kierunkowskaz
ul. Architektów 4/110
35-082 Rzeszów

Rzeszów 22.05.2026r.

Ministerstwo Infrastruktury
Departament Transportu Drogowego
ul. Chałubińskiego 4/6
00-928 Warszawa

***PETYCJA O ROZWAŻENIE ZMIANY SYSTEMU UZYSKIWANIA PRAWA
JAZDY KATEGORII B W ZAKRESIE EGZAMINOWANIA NA POJAZDACH Z
AUTOMATYCZNĄ SKRZYNIĄ BIEGÓW (MODEL ZBLIŻONY DO NIEMIECKIEGO
B197)***

Szanowni Państwo, zwracam się jako instruktor nauki jazdy oraz kierownik ośrodka szkolenia kierowców z uprzejmą prośbą o rozważenie wprowadzenia w Polsce rozwiązania analogicznego do niemieckiego systemu uzyskiwania prawa jazdy kategorii B określanego jako model B197.

Uzasadnienie

Proponowane rozwiązanie stanowiłoby odpowiedź na dynamiczne zmiany technologiczne i rynkowe zachodzące w motoryzacji, a jednocześnie pozwalałoby zachować wysoki poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz odpowiedni standard przygotowania kandydatów na kierowców.

Obowiązujący w Polsce system uzyskiwania prawa jazdy kategorii B przewiduje obecnie dwa rozwiązania:

- egzamin praktyczny przeprowadzany na samochodzie z manualną skrzynią biegów, skutkujący uzyskaniem pełnych uprawnień do kierowania pojazdami,
- egzamin praktyczny przeprowadzany na samochodzie z automatyczną skrzynią biegów, skutkujący wpisaniem trwałego ograniczenia (kod 78), uniemożliwiającego kierowanie pojazdami wyposażonymi w manualną skrzynię biegów bez ponownego egzaminu.

Model ten w coraz mniejszym stopniu odpowiada współczesnym realiom rynku motoryzacyjnego i społecznego. Szczególnie istotne znaczenie mają:

- rosnąca liczba pojazdów wyposażonych w automatyczne skrzynie biegów,
- dynamiczny rozwój elektromobilności oraz pojazdów hybrydowych, które często nie występują w wersjach manualnych,
- zwiększające się znaczenie systemów wspomagania kierowcy,

– potrzeby osób starszych oraz osób z ograniczeniami ruchowymi, dla których prowadzenie pojazdu z automatyczną skrzynią biegów jest rozwiązaniem bardziej dostępnym i bezpiecznym.

W praktyce oznacza to, że obecny model egzaminowania nie nadąża za zmianami technologicznymi oraz strukturą współczesnego rynku pojazdów. Wnoszę o rozważenie wdrożenia modelu hybrydowego, wzorowanego na rozwiązaniu funkcjonującym w Republice Federalnej Niemiec (B197), zakładającego:

- szkolenie kandydatów na kierowców zarówno na samochodach z manualną, jak i automatyczną skrzynią biegów,
- możliwość zdawania egzaminu praktycznego na samochodzie wyposażonym w automatyczną skrzynię biegów,
- brak trwałego ograniczenia w prawie jazdy (brak kodu 78), pod warunkiem potwierdzenia przez instruktora opanowania podstaw jazdy samochodem z manualną skrzynią biegów.

W proponowanym modelu ocena kompetencji związanych z obsługą manualnej skrzyni biegów zostałaby przeniesiona z egzaminu państwowego na etap szkolenia praktycznego i zweryfikowana przez instruktora prowadzącego. Rozwiązanie takie nie eliminuje nauki jazdy pojazdem z manualną skrzynią biegów, lecz zmienia sposób jej potwierdzania.

Wprowadzenie modelu analogicznego do B197 mogłoby realizować następujące cele:

- zwiększenie dostępności prawa jazdy kategorii B,
- zmniejszenie poziomu stresu egzaminacyjnego kandydatów na kierowców,
- dostosowanie systemu szkolenia do współczesnego rynku motoryzacyjnego,
- zachowanie praktycznych umiejętności prowadzenia pojazdów z manualną skrzynią biegów,
- zwiększenie elastyczności procesu szkolenia,
- harmonizację polskich regulacji z kierunkami zmian obserwowanymi w państwach Unii Europejskiej.

Proponowane rozwiązanie pozostaje zgodne z kierunkiem zmian przyjmowanych na poziomie Unii Europejskiej w zakresie systemu uzyskiwania uprawnień do kierowania pojazdami. Unia Europejska przyjęła nowe regulacje dotyczące praw jazdy, których celem jest dostosowanie systemów krajowych do postępu technologicznego, rozwoju pojazdów wyposażonych w automatyczne i hybrydowe układy napędowe oraz zwiększenie dostępności mobilności obywateli. W ramach tych zmian przewidziano odejście od obowiązku ponownego pełnego egzaminu praktycznego jako jedynej ścieżki zniesienia ograniczenia wynikającego z prowadzenia pojazdów wyposażonych wyłącznie w automatyczną skrzynię biegów (kod 78). Państwa członkowskie mają zapewnić bardziej elastyczne rozwiązania, obejmujące możliwość odbycia specjalistycznego szkolenia lub zdania ograniczonego egzaminu umiejętności dotyczącego obsługi pojazdu z manualną skrzynią biegów.

Kierunek ten pozostaje spójny z wcześniejszymi zmianami w prawie unijnym dotyczącymi praw jazdy, które już wcześniej uwzględniały postęp technologiczny oraz rosnące wykorzystanie pojazdów wyposażonych w automatyczne, półautomatyczne i hybrydowe układy przeniesienia napędu. W uzasadnieniach regulacji unijnych wskazywano również na potrzebę ograniczania zbędnych obciążeń administracyjnych i finansowych związanych z egzaminowaniem kierowców.

W ocenie wnioskodawcy wdrożenie w Polsce modelu zbliżonego do niemieckiego B197 pozwoliłoby nie tylko zmodernizować krajowy system szkolenia kierowców, ale również wyprzedzająco dostosować przepisy do zmian wynikających z prawa Unii Europejskiej, ograniczając konieczność późniejszej, nagłej reorganizacji systemu egzaminowania i szkolenia.

Termin implementacji tej dyrektywy to 26 listopada 2028 r., natomiast stosowanie nowych przepisów przez państwa członkowskie (czyli faktyczne wejście w życie rozwiązań w praktyce) ma nastąpić od 26 listopada 2029 r.. Dyrektywa weszła w życie 20 dni po publikacji w Dzienniku Urzędowym UE w listopadzie 2025 r.

Rozwiązania stosowane w państwach Unii Europejskiej

Niemcy – model referencyjny (B197)

Niemcy wdrożyły rozwiązanie umożliwiające:

- zdawanie egzaminu praktycznego na samochodzie z automatyczną skrzynią biegów,
- odbycie obowiązkowego szkolenia na samochodzie z manualną skrzynią biegów (minimalna liczba godzin oraz jazda sprawdzająca),
- uzyskanie pełnych uprawnień bez kodu ograniczenia 78.

Rozwiązanie to zostało dobrze przyjęte społecznie, zwiększyło zainteresowanie szkoleniem i – co szczególnie istotne – nie wykazało negatywnego wpływu na poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Austria

W Austrii funkcjonuje model zbliżony do niemieckiego, oparty na większej elastyczności procesu szkolenia oraz większym nacisku na praktyczne kompetencje kierowcy niż formalny egzamin techniczny.

Francja

We Francji istnieje możliwość rozszerzenia uprawnień po ukończeniu dodatkowego szkolenia, bez konieczności ponownego zdawania egzaminu państwowego.

Holandia i Włochy

W części państw nadal obowiązuje klasyczny model, zgodnie z którym egzamin na pojeździe z automatyczną skrzynią biegów skutkuje ograniczeniem uprawnień (np. Holandia), bądź system oparty jest głównie na tradycyjnym egzaminie rozstrzygającym (Włochy).

Jednocześnie widoczny jest wyraźny europejski trend polegający na odchodzeniu od traktowania egzaminu na pojeździe z manualną skrzynią biegów jako jedynej właściwej ścieżki uzyskania pełnych uprawnień oraz zwiększaniu znaczenia kompetencji kierowcy, bezpieczeństwa i dostępności systemu.

Aktualny stan wiedzy oraz praktyka obserwowana w państwach Unii Europejskiej nie wskazują, aby sama umiejętność obsługi manualnej skrzyni biegów stanowiła istotny czynnik zwiększający bezpieczeństwo ruchu drogowego.

Automatyczna skrzynia biegów a koncentracja kierowcy

Prowadzenie pojazdu wyposażonego w automatyczną skrzynię biegów:

- zmniejsza obciążenie poznawcze kierowcy,
- eliminuje konieczność zmiany biegów i obsługi sprzęgła,
- umożliwia większą koncentrację na obserwacji sytuacji drogowej, przewidywaniu zagrożeń oraz zachowaniach innych uczestników ruchu.

Manualna skrzynia biegów jako dodatkowe obciążenie operacyjne

Obsługa manualnej skrzyni biegów wymaga:

- koordynacji ruchowej (sprzęgło, gaz, wybór przełożenia),
- okresowego oderwania ręki od kierownicy,
- dodatkowego podziału uwagi.

W warunkach dużego natężenia ruchu czynności te mogą wpływać na opóźnienie reakcji i zwiększenie ryzyka błędów operacyjnych.

Praktyka europejska i sektor transportu profesjonalnego

W transporcie zawodowym dominują obecnie pojazdy wyposażone w automatyczne skrzynie biegów, zarówno w transporcie ciężkim, jak i autobusowym. Jest to rezultat świadomych decyzji sektora funkcjonującego przy najwyższych standardach bezpieczeństwa.

Znaczenie kompetencji kierowcy

Kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa ruchu drogowego mają przede wszystkim:

- percepcja zagrożeń,
- umiejętność podejmowania decyzji,
- przewidywanie sytuacji drogowych,
- znajomość przepisów ruchu drogowego,
- kultura jazdy i odpowiedzialność kierowcy.

Brak codziennej praktyki jazdy pojazdem z manualną skrzynią biegów nie stanowi samodzielnego czynnika ryzyka i nie wpływa na podstawowe kompetencje odpowiedzialnego uczestnika ruchu drogowego.

Wniosek

Automatyczna skrzynia biegów nie obniża poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego, a w wielu przypadkach może zwiększać bezpieczeństwo poprzez umożliwienie kierowcy pełniejszej koncentracji na prowadzeniu pojazdu.

Postulaty

Wnoszę o:

1. rozpoczęcie prac analitycznych nad możliwością wdrożenia w Polsce rozwiązania analogicznego do niemieckiego modelu B197,
2. rozważenie zmian legislacyjnych umożliwiających szkolenie kandydatów na kierowców na pojazdach wyposażonych zarówno w manualną, jak i automatyczną skrzynię biegów, przy zachowaniu możliwości uzyskania pełnych uprawnień bez kodu 78,
3. przeprowadzenie konsultacji z ekspertami, przedstawicielami ośrodków szkolenia kierowców, wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego oraz organizacjami branżowymi,
4. dokonanie analizy wpływu proponowanych zmian na bezpieczeństwo ruchu drogowego, dostępność prawa jazdy i zgodność z kierunkiem zmian obowiązującym w państwach Unii Europejskiej.

Podsumowanie

Polska powinna dostosować system szkolenia i egzaminowania kierowców zarówno do postępu technologicznego i realiów współczesnej motoryzacji, jak również do kierunku zmian wynikających z prawa Unii Europejskiej." Proponowane rozwiązanie nie eliminuje nauki jazdy samochodem z manualną skrzynią biegów, lecz modernizuje sposób potwierdzania kompetencji kierowcy i zwiększa dostępność systemu bez obniżania poziomu bezpieczeństwa.

Model wzorowany na niemieckim B197 stanowi kompromis pomiędzy bezpieczeństwem, jakością szkolenia, nowoczesnością oraz potrzebami obywateli.

Z wyrazami szacunku,

Rafał Baran

Instruktor nauki jazdy i Kierownik OSK Kierunkowskaz